

Samferdselsdepartementet
Postboks 8010 Dep
0030 OSLO

NATIONAL POLICE DIRECTORATE

Deres referanse:
15/1222-30

Vår referanse:
201003106-11 008

Sted, Dato
Oslo, 07.10.2016

HØRING - SPØRSMÅL OM TILTREDELSE TIL VRAKFJERNINGSKONVENSJONEN OG GJENNOMFØRING AV KONVENSJONEN I NORSK RETT

Politidirektoratet viser til Samferdselsdepartementets høring av spørsmål om tiltredelse til Den internasjonale Nairobi-konvensjonen om fjerning av vrak (vrakfjerningskonvensjonen), samt gjennomføring av konvensjonen i norsk rett.

Politidirektoratet har forelagt høringen for et utvalg underliggende enheter, men vi har ikke mottatt tilbakemeldinger.

Politidirektoratets vurdering

Politidirektoratet har merknader til departementets forslag til nytt tredje punktum i lov 20. juli 1893 nr. 2 om Stranding og Vrag (vrakloven) § 3 femte ledd.

Forslag til nytt tredje punktum lyder: "*Er det fastslått at et vrak utgjør en fare, jf. sjøloven § 210 a femte og sjette ledd, skal politiet eller den myndigheten Kongen bestemmer, varsle skipets registrerte eier, samt rådføre seg med skipets flaggstat og andre stater som er berørt av vraket, når det gjelder tiltak som treffes i forbindelse med vraket, i samsvar med den internasjonale Nairobi-konvensjonen 2007 om fjerning av vrak.*"

Endringen skal bidra til at Norge overholder sine forpliktelser etter vrakfjerningskonvensjonen artikkel 9 nr. 1 bokstav a til å varsle skipets flaggstat og skipets registrerte eier, artikkel 9 nr. 1 bokstav b til å rådføre seg med skipets flaggstat og andre berørte stater og artikkel 9 nr. 8 om adgang for den berørte stat til å fjerne vrak, jf. høringsnotatets merknader til endringer i vrakloven § 3 og den der vedlagte gjennomføringstabell.

Vi nevner innledningsvis at vi ikke kan se at plikten etter konvensjonen artikkel 9 nr. 1 bokstav a til også å underrette skipets flaggstat dersom et vrak utgjør en fare fremgår av den

Politidirektoratet

foreslåtte lovteksten i § 3 femte ledd nytt tredje punktum. Videre forutsetter både høringsnotatet og gjennomføringstabellen at artikkel 9 nr. 8, som på visse vilkår gir den berørte stat adgang til å fjerne vrak, gjennomføres ved vrakloven § 3 femte ledd nytt tredje punktum. Vi kan ikke se at dette fremgår av utkastet til ordlyd.

For vurderingen av forslaget til et nytt tredje punktum i § 3 femte ledd, finner Politidirektoratet det naturlig å se dette i lys av politiets ansvar og oppgaver etter politiloven § 27 første ledd og den organiserte redningstjenesten ved skipsfartsulykke. Politiet er en sentral aktør ved håndteringen av selve ulykkeshendelsen, før et skip blir et vrak. Ansvaret omfatter deltakelse i redningsinnsats for å beskytte liv og helse og koordinering av denne på land i egenskap av Lokal redningssentral (LRS). Hovedredningssentralene (HRS) vil normalt ha ansvaret for tiltak som rettes mot skip i havsnød og redningsinnsatsen på sjø. Nødvendige tiltak rettet direkte mot fartøyet for å kunne gjennomføre redning, må etter direktoratets syn klart falle utenfor det saklige virkeområdet for vrakfjerningskonvensjonen og vrakfjerningsloven.

Ved forurensningsfare og eventuell annen type fare som et fartøy representerer ved en ulykkes- eller katastrofehendelse, har politiet ansvar for å iverksette polisiære tiltak for å redusere risiko og beskytte befolkningen, eksempelvis sperring, vakthold og tilrettelegging i innsatsområdet slik at andre fagressurser uhindret kan komme til ulykkesstedet. Videre skal politiet besørge nødvendige varslinger til og utkalling av ansvarlige lokale og sentrale myndigheter og innsatsressurser som iverksetter tiltak iht. eget ansvarsområde. Inntil annen myndighet har overtatt ansvaret, skal politiet organisere og koordinere den innsatsen som andre myndigheter skal utføre og utfører, jf. politiloven § 27 tredje ledd. Andre myndigheters ansvar vil eksempelvis omfatte tiltak for å hindre eller begrense forurensning, sikring av navigasjon mv., brannbekjempelse og eksplosjonsvern. Tiltak som er nødvendige å iverksette mot et fartøy i samsvar med konvensjonens formål og virkeområde for å hindre eller begrense forurensning, sikre navigasjon mv. vil derfor, uavhengig av om slike iverksettes som ledd i håndtering av en ulykke eller når fartøyet er blitt et vrak, tilligge andre kompetente fagmyndigheters ansvarsområde.

Den foreslåtte bestemmelsen i vrakloven § 3 femte ledd nytt tredje punktum tillegger politiet en sentral posisjon i tilfeller der et vrak utgjør en fare, jf. forslag til ny § 210 a femte og sjette ledd i sjøloven. Politidirektoratet kan ikke se at høringsnotatet omtaler bakgrunn eller begrunnelse for hvorfor politiet pålegges den ansvarsrollen som her er foreslått. En slik drøftelse burde etter vårt syn vært medtatt.

For Politidirektoratet er det lite ønskelig og formålstjenlig at politiet pålegges denne ansvarsrollen. Dette gjelder også dersom Kongen bestemmer at pliktene tillegges annen myndighet, og politiets rolle således blir sekundær. En slik ansvarsrolle ligger etter vårt syn ikke naturlig innenfor politiets ansvar etter politiloven § 27 eller politiets samfunnsoppdrag, som er å bekjempe kriminalitet og skape trygghet for borgerne. Særlig mener vi at det er lite naturlig at politiet skal ha plikt til *"å rådføre seg med skipets flaggstat og andre stater som er berørt av vraket, når det gjelder tiltak som treffes i forbindelse med vraket, i samsvar med den internasjonale Nairobi-konvensjonen 2007 om fjerning av vrak"*. Etter vårt syn er dette neppe et fagområde som politiet har eller bør ha kompetanse til å ivareta.

Plikten til å underrette er nært forbundet med plikten til å rådføre seg med flaggstat om tiltak. Vi finner det derfor ikke naturlig at politiet skal ha plikt til å *"varsle skipets registrerte eier"*. Dersom politiet i det hele tatt skal gis en rolle i forbindelse med iverksettelse av tiltak etter vrakfjerningskonvensjonen, mener vi at denne ikke bør strekke seg lenger enn en eventuell

plikt til å varsle norske nasjonale myndigheter for videre oppfølging i samsvar med pliktene i artikkel 9 nr. 1, for eksempel Kystverket eller Sjøfartsdirektoratet. En slik varslingsplikt vil samsvare med politiets ansvar etter politiloven § 27 tredje ledd.

Vrakloven er skrevet på bakgrunn av helt andre samfunnsforhold enn de som foreligger i dag. Loven er fra 1893 og på denne tiden ble offentlig myndighet i det vesentlige utøvd av politi og tollvesen. Dette gjenspeiler utformingen av vrakloven. At politiet er tillagt myndighet i vrakloven for øvrig er derfor, etter Politidirektoratets syn, ikke et argument for at politiet bør tillegges myndighet ved implementeringen av vrakfjerningskonvensjonen artikkel 9 nr. 1.

Politidirektoratet mener for øvrig at konvensjonen artikkel 9 nr. 1 kunne og burde være implementert i en annen lov enn vrakloven. Loven er etter vår vurdering så pass gammel at den ikke er naturlig å bruke som basis for videre lovgivning. Slik vi ser det burde loven i sin helhet vært revidert eller opphevet. I sistnevnte tilfelle burde bestemmelser som fremdeles er relevante fått forankring i nyere lovgivning, som sjøloven, havne- og farvannsloven med flere.

Departementet har særskilt bedt om at høringsinstansene uttaler seg om de økonomiske og administrative konsekvensene ved gjennomføring av konvensjonen. Politiets manglende kompetanse til å ivareta den ansvarsrollen som er foreslått bør være relevant under vurderingen av slike konsekvenser. Innhold og omfang av varslings- og rådgivningsplikten er imidlertid ikke redegjort for eller drøftet i høringsnotatet. Etter vårt syn mangler derfor forslaget et godt grunnlag for å vurdere økonomiske og administrative konsekvenser for politiet. Ivaretagelse av det foreslåtte ansvaret synes imidlertid å kreve ressurser til kompetanseheving og annet forberedende beredskapsarbeid i politidistrikt. Ansvaret vil også kunne medføre belastende ressursbruk i enkelttilfeller for å ivareta nye oppgaver for politiet.

Det er direktoratets oppfatning at politiet i vrakfjerningsloven ikke skal tilligges plikter relatert til etterlevelse av vrakfjerningskonvensjonen. Politiets varslingsplikter til relevante fagmyndigheter er allerede tilstrekkelig ivaretatt på annen måte.

Med hilsen

Vidar Refvik
assisterende politidirektør

Kristine Langkaas
seksjonssjef

Kopi:
Justis- og beredskapsdepartementet

